

УВОД

Общината като основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление от 2008г. сама определя размера на местните данъци и такси. Процесите на децентрализация, които се прокарват от правителствата на страната от 2007-2008г. към момента не са приключили и общините все още изпитват зависимости от правителството и държавната политика. Параметрите на финансовите правомощия и отговорности на общините и взаимоотношенията им с централните власти са регламентирани в законите за местното самоуправление и местната администрация, за местните бюджети и местните данъци и такси, за общинската собственост, в годишните закони за държавния бюджет, както и в някои специфични данъчни закони и други.

Съществена икономическа роля на местните власти е осигуряването на публични услуги, съответстващи на предпочитанията на местното население.

Децентрализацията следва да отговаря на принципите на:

- трябва да облагодетелства всички.
- необходимостта от конкуренция между общините.
- необходимостта от минимизиране на предпоставките за корупция на местно равнище
- защитата на населението от данъчни злоупотреби

В основата на тези принципи са местните разходи. По-конкретно целта е отчетност и контрол за устойчиво местно икономическо развитие, което трябва да се реализира посредством автономност на общините.

Обект на изследване в дипломната работа са разходите по местните бюджети в България, изследвани на база проучване приходите в община .....

Целта, която се преследва, е въз основа на анализ на разходите на местните власти и в частност на община ....., да се разкрият проблемите и възможностите за оптимизирането им. Нейното реализиране ще се извърши чрез изпълнение на следните задачи:

- 1) Анализ на общата характеристика на местните бюджети и в т.ч. формулиране на същността на бюджетното предприятие.
- 2) Разглеждане на отчетността свързана с бюджетните разходи
- 3) Анализ на перспективите и моделите за подобряване на отчетността на разходите в общината.

ГЛАВА 1 ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА БЮДЖЕТНАТА СИСТЕМА

1.1. СЪЩНОСТ И СТРУКТУРА НА БЮДЖЕТНАТА СИСТЕМА

Бюджетът като финансова категория възниква на по-късен етап от общественото развитие и е резултат на утвърждаването на стоково-паричните отношения, изграждането на централистичната държава и трайното установяване на парламентарно-демократична форма на управление на държавата.

Независимо, че понятието бюджет е сравнително нова финансова категория трябва да се посочи, че още със създаването на държавата е било наложително да се акумулират средства, необходими за издържане на нейните органи и за изпълнение на функциите ѝ.

Необходимост от такова акумулиране и разпределяне на средства, но вече под формата на бюджет, съществува и в днешните условия. Това се налага от обстоятелството, че централните и местните държавни органи и в условията на пазарната икономика изпълняват строго регламентирани от нормативните актове функции и задачи. Те се изразяват в управлението, охраната, отбраната, сигурността, здравеопазването, образованието, културата и редица други дейности. За да изпълняват успешно възложените по нормативен път функции и задачи, държавните органи трябва да разполагат и да изразходват значителни финансови средства. Тези средства се осигуряват чрез системата на бюджета, който се утвърждава ежегодно от Народното събрание. За целта се приема специален закон.

В общ план схемата на бюджетната система съдържа следните елементи:

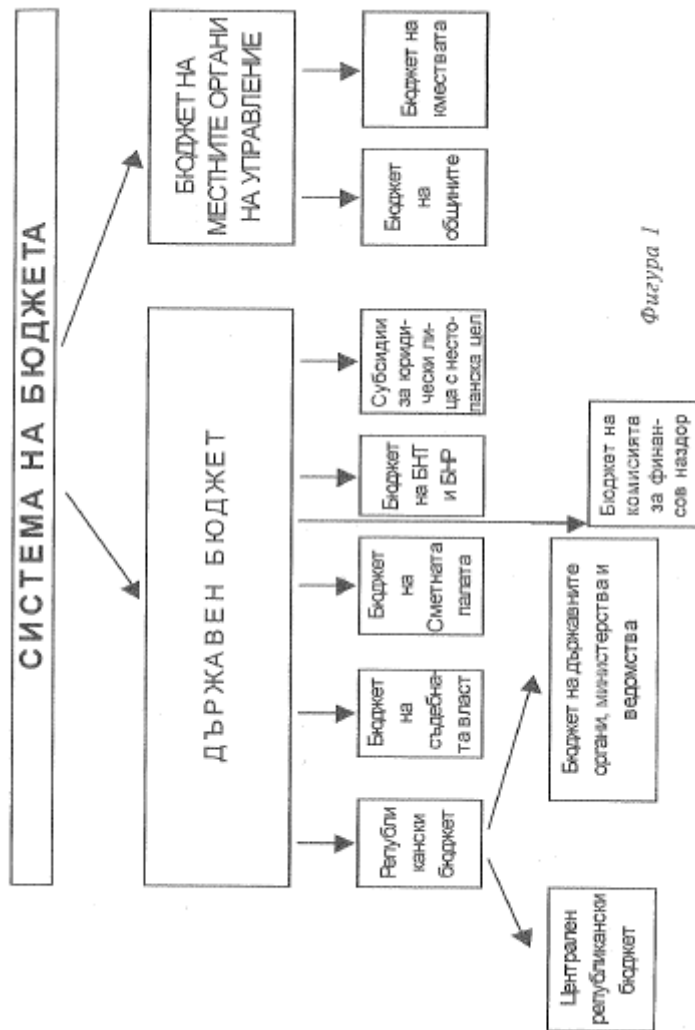
I. Държавен бюджет

1. Републикански бюджет
  - 1.1. Централен републикански бюджет
  - 1.2. Бюджет на държавните органи, министерства и ведомства
2. Бюджет на съдебната власт
3. Бюджет на Сметната палата
4. Бюджет на комисията за финансов надзор
5. Бюджет на БНТ и БНР
6. Субсидии за юридически лица с нестопанска цел

II Бюджет на местните органи на управление

1. Бюджет на общините
2. Бюджет на кметствата

Във фигура 1 е дадена в графически вид бюджетната система на страната.

Фигура 1

Бюджетната система се състои от две основни части — държавни и местни бюджети. С най-голямо и определящо значение е Централният републикански бюджет. В него се съсредоточават значителна част от средствата на бюджета за финансиране на непроизводствената сфера, т.е. на публичните разходи. Тези средства се използват предимно за финансиране на дейности и обекти от национално значение.

Бюджетите на съдебната власт и на Сметната палата се формират отделно от тези на държавните органи, министерства и ведомства. Те се внасят в НС от правителството, без да се обсъждат и коригират. Тези бюджети се разглеждат и утвърждават само от НС, което е в съответствие с Конституцията на страната.

Областите /областните администрации/, като териториални държавни органи, не набират приходи от собствени източници, а бюджетът им включва само субсидиите от държавния бюджет и утвърдените им разходи.

В съответствие със Закона за устройството на държавния бюджет , след като Народното събрание утвърди бюджета, неговото изпълнение се възлага на съответните органи. Това става, като законът се публикува в Държавен вестник и правителството приема постановление за неговото изпълнение.

Утвърдените бюджети се изпълняват, както следва:

1. централизираният републикански бюджет - от Министерството на финансите /МФ/ чрез министъра на финансите;
  2. бюджетите на министерствата и ведомствата - от техните ръководители;
  3. бюджетите на съдебната власт и Сметната палата - от съответните управленски органи;
  4. бюджетите на БНТ и БНР - от техните генерални директори;
  5. бюджетите на местните органи на самоуправление - от общинските съвети и кметовете;
  6. бюджетът на областните администрации - от областния управител.
2. Бюджетното предприятие — основен обект на счетоводната отчетност.

В елементите на дадената обща схема на бюджетната система на страната са включени значителен брой бюджетни единици. Например, срещу бюджета на общините са разписани всички общини в страната, включени в съставите на областните териториални структури. За 2014 г. общините са 295, включително и тези към София - град, Пловдив и Варна.

Значително по-голямо количество бюджетни единици се включват в общия бюджет на Министерство на образованието и науката: висши училища, средни училища, БАН и други. Изводът, който се налага, е че счетоводната отчетност, организирана по Закона за счетоводството в рамките на предприятието, за бюджетната сфера обхваща огромен брой бюджетни единици. Всички те, когато отговарят на изискванията на счетоводния закон, са длъжни да организират и водят счетоводство.

След промените от 1989 г. в нормативната счетоводна уредба се въведе в употреба обобщаващо понятие “предприятие”. По действащия Закон за счетоводство към предприятията се включват: търговците по Търговския закон; юридическите лица, които не са търговци; бюджетните предприятия; неперсонифицираните дружества и чуждестранните лица със стопанска дейност в страната. Така, че има нормативно основание всички отделни бюджетни единици, които водят самостоятелна отчетност да се третираат като “бюджетно предприятие”.